

Jörg Disse

METAFIZYKA
OD PLATONA
DO HEGLA

Przełożyli
Adam Węgrzecki
Leszek Kusak

Wydawnictwo WAM
Kraków 2005

SPIS TREŚCI

Przedmowa	11
Wstęp	13

CZĘŚĆ PIERWSZA: METAFIZYKA STAROŻYTNOŚCI

Wprowadzenie	19
Rozdział Pierwszy: PLATON	22
I. Teoria dwóch światów	22
1. Życie i dzieło	22
2. Alegoria jaskini	23
3. Platoński Eros	26
4. Filozofia jako wprawianie się w umieraniu	29
II. Czym są idee?	31
1. Do czego odnoszą się idee?	31
2. Transcendencja idei	32
3. Realność idei	36
4. Idee jako powszechniki	40
5. Idee jako przyczyny	41
III. Uczestniczenie	42
1. Tożsamość a uczestniczenie	43
2. Krytyka teorii idei przez PARMENIDESA	45
IV. Bóg i dusza	49
1. Bóg a idee	49
2. Metafizyczny status duszy	56
Rozdział Drugi: ARYSTOTELES	61
I. Czym jest metafizyka?	61
1. Życie i struktura dzieła	61
2. Metafizyka jako wiedza najwyższa	64
II. Podstawy metafizyki – <i>metaphysica generalis</i>	67
1. Zasady i przyczyny	67
2. Kategorie	71

III. Substancja	72
1. Pojęcie substancji	73
2. Substancja jako nosiciel	74
3. Substancja jako istota	75
4. Forma i materia	77
5. ARYSTOTELES <i>versus</i> PLATON	80
IV. Stawanie się i teleologia	81
1. Stawanie się	82
2. Teleologia	87
V. <i>Metaphysica specialis</i>	91
1. Kosmos	91
2. Bóg	92
3. Dusza	97
Rozdział Trzeci: PLOTYN	100
Metafizyka Jedni	100
1. Życie i dzieło	100
2. Hipostaza i emanacja	101
3. Jednia	103
4. Duch	105
5. Dusza	106
6. Zmysłowo postrzegalny świat	107
7. Powrót do Boga	109
CZĘŚĆ DRUGA: ŚREDNIOWIECZE	
Wprowadzenie	115
Rozdział Czwarty: AUGUSTYN	117
I. Metafizyka doświadczenia wewnętrznego	117
1. Życie i dzieło	117
2. Wznoszenie się duszy do Boga	118
II. Metafizyka jako teologiczna filozofia	125
1. Obraz Boga	125
2. Stwórca i stworzenie	129
3. Metafizyka dziejów	132
Rozdział Piąty: TOMASZ Z AKWINU	138
I. Filozofia i teologia	138
1. Życie, kontekst i dzieło	138
2. Rozum i Objawienie	140

II. Metafizyka bytu stworzonego	143
1. Stosunek do ARYSTOTELESA	143
2. Idea „porządku”	144
3. Byt	147
III. Istnienie Boga	151
1. ANZELM Z CANTERBURY	152
2. Możliwość podania dowodu na istnienie Boga	153
3. Pięć dowodów na istnienie Boga	154
IV. Istota Boga	159
1. Poznanie Boga	159
2. <i>Via negativa</i>	161
3. <i>Via eminentiae</i>	163
4. Stosunek Boga do świata	166
V. Działanie Boga	167
1. Opatrzność i wolność	168
2. Zło świata	171
Rozdział Szósty: WILHELM OCKHAM	174
I. Nominalistyczna metafizyka	174
1. Życie i dzieło	175
2. Powszechniki	175
3. Metafizyka	179
II. Wolność Boga	183
1. Rozum i wola	183
2. Teologia wolności	186
CZĘŚĆ TRZECIA: NOWOŻYTNOŚĆ	
Wprowadzenie	193
Rozdział Siódmy: KARTEZJUSZ	196
I. <i>Prima Philosophia</i>	196
1. Życie i dzieło	196
2. Metodyczne wątplenie	197
3. <i>Cogito ergo sum</i>	198
4. Istnienie Boga	201
5. Istota Boga	203

II. Dualistyczna ontologia	205
1. Poszukiwanie prawdy	205
2. <i>Res cogitans</i> i <i>res extensa</i>	206
3. Dualizm ciała i duszy	209
Rozdział Ósmy: KANT	212
I. Rewolucja kopernikańska	212
1. Życie i dzieło	212
2. Koncepcja metafizyki	213
II. Nauka a poznanie	218
1. Sądy syntetyczne <i>a priori</i>	218
2. Aprioryczne formy poznania	220
3. Transcendentalna dedukcja	223
4. Granice poznania	225
III. Krytyka metafizyki	227
1. Zainteresowanie rozumu	227
2. Paralogizmy	229
3. Antynomie	231
4. Krytyka teologii naturalnej	233
IV. Praktyczna metafizyka	239
1. Krytyka praktycznego rozumu	239
2. Postępowanie z obowiązku	240
3. Wolność	242
4. Nieśmiertelność duszy i istnienie Boga	245
Rozdział Dziewiąty: HEGEL	248
I. Duch i dialektyka	248
1. Życie i dzieło	248
2. Od KANTA do HEGLA	249
3. Rzeczywistość jako duch	250
4. Ruch dialektyczny	252
5. Dialektyka i życie	255
II. System	257
1. Logika	257
2. Filozofia natury	259
3. Filozofia ducha	261

Metafizyka po HEGLU?	269
1. Metafizyka jako iluzja	269
2. Heideggerowskie przezwyciężenie metafizyki	275
3. Bezsensowność wypowiedzi metafizycznych	276
4. Perspektywy	283
Bibliografia	287
Skorowidz osób	303
Skorowidz pojęć	309